

Temadrøftelse af de økonomiske målsætninger

26/2634 Åben Sag

Sagsgang

ØK, Fagudvalg, ØK, KB

Sagsfremstilling

Økonomiudvalget og udvalgsformændene for fagudvalgene skal i denne sag drøfte de overordnede økonomiske målsætninger for Norddjurs Kommune og aftale eventuelle tilpasninger. Samtidig skal kommunens investeringsstrategi i den finansielle politik drøftes og evt. justeres. Der er afsat 2 timer til drøftelsen på dette møde.

Fagudvalgene vil efterfølgende få mulighed for at drøfte og give input til justeringerne af målsætningerne på udvalgsmøderne i maj, inden målsætningerne endeligt behandles og godkendes i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen på møderne i juni.

De økonomiske målsætninger danner grundlag for, hvordan Norddjurs Kommune udarbejder budgetterne, og sætter den overordnede retning for, hvordan den daglige økonomistyring skal tilrettelægges og efterleves. Samtidig skal de økonomiske målsætninger og principper sikre, at kommunens budgetter overholder bestemmelserne i budgetloven, herunder overholdelse af anlægsrammen og servicerammen, samt at budgettet er i balance.

Norddjurs Kommune har en god økonomi med en stor kassebeholdning. Der har i flere år været balance mellem årets indtægter og udgifter, men i de kommende år er der ubalance mellem indtægter og udgifter og den stiger i årene frem. Norddjurs Kommunes indtægter stiger ikke i samme takt som udgifterne. Det er ikke nyt - det billede har været kendt i flere år bl.a. fordi Norddjurs har nogle særlige tilskud pga. fald i befolkningen og tilskud til skattenedsættelse, som nedtrappes over årene. Samtidig har der været en stigning i kommunens udgifter på driften. Det har der også været i andre kommuner, men stigningen i Norddjurs har været højere end sammenlignelige kommuner. Det betyder, at der skal ske en tilpasning i de kommende år. Serviceudgifterne skal tilpasses niveauet i sammenlignelige kommuner.

Norddjurs Kommune har en robust kassebeholdning, som kan afbøde, at der skal laves hårde opbremsninger på den korte bane, men det er nødvendigt at iværksætte initiativer til at skabe balance på den længere bane.

De økonomiske målsætninger skal kunne understøtte denne tilpasning, samt visionen for Norddjurs Kommune.

De **nuværende overordnede** økonomiske målsætninger er følgende (den nuværende økonomiske politik er vedlagt som bilag):

- Balance i Budgettet: Der skal være strukturel balance i det enkelte år. Det vil sige, at indtægterne skal dække driftsudgifter, anlægsudgifter, kapitalindskud til almene boligselskaber samt afdrag på kommunens gæld.
- Anlæg: Anlægsudgifterne skal følge anlægsrammen som pt. årligt udgør ca. 100 mio. kr. svarende til 2.700 kr. pr. indbygger.
- Kassebeholdning: Den gennemsnitlige kassebeholdning skal udgøre minimum 175 mio. kr. svarende til 4.800 kr. pr. indbygger.
- Servicerammen og anlægsrammen overholdes såvel i budget som i regnskab (+/- 1%)
- Gæld: Der skal som udgangspunkt være en årlig afvikling på mindst 10 mio. kr. af kommunens gæld excl. ældreboliger. Der optages ikke lån - dog kan der være år, hvor det er nødvendigt at optage lån til kritisk infrastruktur.

Derudover er der en række styringsmæssige principper og hensigtserklæringer, som der foreslås lægges i et bilag til de økonomiske målsætninger:

- Der indarbejdes centrale reservepuljer i budgettet på op til 1% af serviceudgifterne.

Aktuelt er der følgende puljer i budgetperioden:

Centrale puljer (mio. kr.)	2026	2027	2028	2029
Pulje til værn om servicerammen*	5	16		
Pulje til anvendelse af overførsler	5	5	5	5
Pulje til administrative ændringsforslag	4	4	4	4
I alt	14	25	9	9

* mindreforbrug på puljen overføres til prioritering i efterfølgende budgetlægning jf. KB beslutning (KB220425sag7). Aktuelt er der overført 6 mio. kr. fra 2025 til 2027. Der var oprindeligt 10

- Ingen tillægsbevillinger i løbet af året fra kassen med undtagelse af overførsler fra foregående regnskabsår.

- Hierarkiske principper for håndtering af merforbrug indenfor det enkelte fagudvalg
- Aftalestyring – den enkelte aftaleholder har rammestyring og mulighed for at disponere frit på tværs af konti indenfor det enkelte udvalg.
- Overførselsadgang mellem årene på drift og anlæg – mindreforbrug på op til 5% på driften overføres resten går i kassen, merforbrug overføres fuldt ud. Ved merforbrug over 2,5% på driften skal der udarbejdes handleplaner.
- Tekniske korrektioner og mængdereguleringer – teknisk tilpasning af budgettet som følge af udefrakommende ændring og befolkningsudvikling
- Metoder til tilpasning af udgifterne:
 - Omprioriteringsbidrag (tidligere effektiviseringsbidrag) på 0,5% årligt af serviceudgifterne
 - Råderumsarbejde med råderumsforslag
 - Budgetanalyser
- Ekstraordinære afdrag indregnes ikke i strukturel balance.
- Takster holdes på et niveau med de omkringliggende kommuner.
- Skattegrundlag og Skatteprocent. Målsætning om at udbygge skattegrundlag ved aktiv bisætningsstrategi. Ændring i skatteprocent skal ske i tæt koordinering med landets øvrige kommuner.

På temamødet drøftes også investeringsstrategien i den finansielle politik (den nuværende finansielle politik er vedlagt som bilag). Den nuværende investeringsstrategi er følgende:

- Rammefordeling mellem:
 - Stats- og realkreditobligationer skal min. udgøre 75% og max 100%
 - mere risikobaserede papirer som aktier og erhvervs- og virksomhedsobligationer skal min. udgøre 0% og max 25%.
 - Medianen for mere risikobaserede papirer ligger pt. på 30% blandt landets kommuner.
- Etiske retningslinjer
 - Kapitalforvalteren skal have tiltrådt og underskrevet FN's principper om ansvarlige investeringer, og fokus på investeringer i virksomheder med social ansvarlighed jf. FN's Global Compact principper.

- Derudover fokus på Verdensmål nummer 7 – bæredygtig energi Verdensmål nummer 8 - Anstændige jobs og økonomiske vækst Verdensmål nummer 9 - Industri, innovation og infrastruktur Verdensmål nummer 12 - Ansvarligt forbrug og produktion Verdensmål nummer 13 – Klimaindsats
- Overholde de otte governance udarbejdet af KL's bankråd
- Ansvarlige og grønne investeringer
- Fravalg af investeringer i
 - virksomheder eller lande, der forbryder sig mod menneske- og , arbejdstagerrettigheder, miljøbeskyttelse , eller benytter børnearbejde og korruption, samt selskaber der medvirker til skatteunddragelse.
 - Virksomheder der sælger eller producerer særligt kontroversielle våben.
 - Virksomheder der producerer og sælger fossile brændstoffer (grænse på max. 5%)
 - Virksomheder med primær omsætning fra spilvirksomhed

I temadrøftelsen vil der være en drøftelse af de enkelte overordnede målsætninger, herunder formål, samt fordele og udfordringer ved målsætningen set i forhold til den aktuelle økonomi og økonomistyring, samt forslag til justering, så målsætningerne kan sætte retning og fortsat sikre økonomistyringen i en kommende periode med tilpasninger.

Konkret lægges der særligt op til drøftelse af:

- Forenkling af den økonomiske politik, så principper og retningslinjer fremgår af et bilag.
- Drøftelse af tilpasninger af de overordnede økonomiske målsætninger, overførsler mellem årene og investeringsstrategi (se bilag med oplæg til justeringer til drøftelse):
 - Balance i Budgettet
 - Serviceramme
 - Anlæg og anlægsramme
 - Kassebeholdning
 - Gæld
 - Overførsler mellem årene på driften
 - Investeringsstrategi

Temadrøftelsen vil være en vekslen mellem oplæg og drøftelser. (se dagsorden i bilag)

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Kommunens vision, principper for økonomistyring, den økonomiske styring på alle fagudvalg.

Økonomiske konsekvenser

Ikke aktuel.

Lovgrundlag

Kommunestyrelsesloven, budgetloven

Indstilling

Økonomichefen indstiller, at der sker en temadrøftelse af de økonomiske målsætninger, og at de økonomiske målsætninger efterfølgende sendes til kommentering i fagudvalgene inden de endeligt behandles og godkendes i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning i Økonomiudvalget den 12-05-2026

Økonomiudvalget havde en fælles temadrøftelse med udvalgsformændene om nedenstående mulige forslag til justeringer til de økonomiske målsætninger.

Økonomiudvalget indstillede at forslagene sendes i fagudvalgene til videre drøftelse med mulighed for at give input til justeringerne inden målsætningerne endeligt godkendes i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i juni måned.

Målsætninger	Nuværende	Forslag til ny formulering
Balance i Budgettet	Årets indtægter skal kunne dække driftsudgifter, anlæg, afdrag på lån og kapitalindskud til alment byggeri.	Målsætningen om strukturel balance suppleres med en mulighed for investeringer fra kassen til strategisk udvikling og tilpasning af kommunens drift, så der igen skabes strukturel balance frem mod næste valgperiode. Det foreslås at kapitalindskud til almene boliger ikke længere

Målsætninger	Nuværende	Forslag til ny formulering
		indgår i beregningen af strukturel balance. Dvs. balance i budgettet betyder, at indtægterne skal dække driftsudgifter, anlæg og afdrag.
Serviceramme	Servicerammen overholdes i budget og regnskab	<p>Servicerammen tilpasses løbende efter befolkningsudviklingen i såvel opadgående som nedadgående retning.</p> <p>Langsigtet mål om, at serviceudgifterne pr. indbygger tilnærmes niveauet for sammenlignelige kommuner.</p>
Anlæg og anlægsramme	Anlægsudgifter skal følge anlægsrammen på ca. 100 mio. kr. svarende til 2.700 kr. pr. indbygger	<p>Anlægsudgifter på min. 110 mio. kr. svarende til 3.000 kr. pr. indbygger stigende over en årrække til landsgennemsnittet på ca. 3.500 kr. pr. indbygger.</p> <p>Evt. øremærkning af en del af puljen til grøn omstilling og/eller basisanlæg</p>
Kassebeholdning	Minimum 175 mio. kr. svarende til 4.800 kr. pr. indbygger.	Målsætning hæves til 250 mio. kr. svarende til en gennemsnitlig månedsomsætning, svarende til 6.800 kr. pr. indbygger.
Gæld	<p>Der optages som udgangspunkt ikke ny gæld.</p> <p>Der skal som minimum afdrages 10 mio. kr. årligt på</p>	<p>Der optages som udgangspunkt ikke ny gæld.</p> <p>Der skal være en realafvikling af kommunens restgæld.</p>

Målsætninger	Nuværende	Forslag til ny formulering
	<p>den langfristede gæld (ekskl. ældreboliger).</p> <p>Der kan være år, hvor det er nødvendigt at optage lån til kritisk infrastruktur.</p>	<p>Der kan være år, hvor det er nødvendigt at optage lån til kritisk infrastruktur.</p>
Overførsler mellem årene på driften	Opsparinger på over 5% lægges i kassen, mens merforbrug overføres fuldt ud.	<p>Opsparinger på over 5% lægges i kassen, mens merforbrug overføres fuldt ud, men med den tilføjelse at beløb over 5% kan anvendes at nedbringe merforbrug indenfor det enkelte udvalg. Dette sker ved regnskabsafslutningen.</p> <p>Der aftales en øget fleksibilitet på tværs af fagudvalgenes budgetter i løbet af året, så direktionen får mandat til at disponere på tværs af udvalgene for den enkelte aftaleholder. Vil forsat kræve en formel behandling i fagudvalg, Økonomiudvalg og Kommunalbestyrelse i budgetopfølgningerne.</p> <p>Økonomiudvalget vil varetage det overordnede koncernhensyn, hvis en øget fleksibilitet medfører, at det enkelte fagudvalg har udfordringer med at overholde deres budgetramme.</p>

Målsætninger	Nuværende	Forslag til ny formulering
Investeringsstrategi	Nuværende investeringsstrategi har en grænse på max. 25 % for investeringsforeninger (aktier og erhvervs-/virksomhedsobligationer) og heraf max. 20% i aktier.	Nuværende rammer fastholdes
Investeringsstrategi	Nuværende fravalg af selskabskategorier. <ul style="list-style-type: none"> Kontroversielle våben Spilvirksomhed Fossile brændstoffer 	Evt. justere, så der åbnes op for en øget investering i våbenindustrien (men fortsat ikke i kontroversielle våben som klyngebomber, landminer, biologiske og kemiske våben mv.)

Afbud:

Diana Therese Mikkelsen (Æ)

Indstilling

Økonomichefen indstiller, at fagudvalgene drøfter de foreslåede justeringer til målsætningerne i henhold til Økonomiudvalgets beslutning og giver eventuelle input til den videre behandling i Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen.

Beslutning i Erhvervs-, Vækst- og Klimaudvalg den 26-05-2026

Drøftet.

Der er opbakning til Økonomiudvalgets beslutning

Beslutning i Natur-, Miljø- og Teknikudvalget den 26-05-2026

Drøftet.

Det er en styringsmæssig udfordring for udvalget, at vintervedligeholdelse er uforudsigeligt.

Kasper Vindbjerg (F) deltog ikke i behandling af punktet.

Afbud:

Thomas Rasmussen (Løsgænger)

Beslutning i Børne-, Familie- og Skoleudvalget den 27-05-2026

Børne-, Familie-, og Skoleudvalget bakker op om de foreslåede ændringer og finder det positivt, at de politiske fagudvalg opnår større økonomisk frihed indenfor egen budgetramme.

Beslutning i Kultur-, Fritids- og Landdistriktsudvalget den 27-05-2026

Drøftet.

Beslutning i Sundheds-, Pleje- og Omsorgsudvalget den 28-05-2026

Sundhed-, Pleje- og Omsorgsudvalget bakker op om de foreslåede ændringer og finder det positivt, at de politiske fagudvalg opnår større økonomisk frihed indenfor egen budgetramme.

Beslutning i Social- og Beskæftigelsesudvalget den 01-06-2026

Drøftet.

Fraværende:

Michael Bengtson (V)

Indstilling

Økonomichefen indstiller, at Økonomiudvalget:

1. drøfter fagudvalgenes tilbagemeldinger.
2. Behandler og godkender forslag til nye økonomiske målsætninger, der er vedlagt som bilag nr. 5 og 6. (I nr. 5 er det muligt at se ændringerne i forhold til nuværende, i bilag nr. 6. er det nye målsætninger uden ændringer)
3. tager stilling til om der skal ske justeringer af den finansielle politik.

Bilag:

1 - 3889301	Åben	Bilag med oplæg til justeringer til drøftelse og dagsorden for temadrøftelsen	(25760/26)	(H)
2 - 3893778	Åben	Nuværende Finansiell politik - senest revideret i 2022	(28912/26)	(H)
3 - 3893777	Åben	Nuværende Økonomisk politik - senest revideret i 2024	(28911/26)	(H)
4 - 3896160	Åben	Slides til temadrøftelsen om de økonomiske målsætninger med økonomiudvalg og udvalgsformænd	(30599/26)	(H)
5 - 3900804	Åben	Ændringer til nuværende økonomiske politik af 18. juni 2024.docx	(33973/26)	(H)
6 - 3900801	Åben	Målsætninger for økonomisk styring i Norddjurs Kommune m. bilag.docx	(33971/26)	(H)